

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

City Motors Groep n.v.

tegen

Belga en de heer Dirk De Wilde

Met een brief van 15 februari 2007 dienen de advocaten Yves Lemense en Alex Tallon namens hun cliënte, City Motors Groep N.V. (verder CMG) klacht in tegen Dirk De Wilde en tegen Belga naar aanleiding van een persbericht van 18 januari 2007, uitgaande van Belga, van de hand van journalist Dirk De Wilde, dat die dag op de website van Het Laatste Nieuws werd gepubliceerd.

Dirk De Wilde heeft op 28 maart 2007 geantwoord; Jacques Leenknecht, technisch en administratief directeur bij het persbureau Belga heeft op 6 april 2007 geantwoord. Op 1 november 2007 hebben de raadslieden van de klaagster gerepliceerd.

Beide partijen hebben ook een aantal stukken aan de Raad voor de Journalistiek overgemaakt. De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 14 januari 2008. Voor klaagster is de afgevaardigd bestuurder, de heer Coosemans verschenen met advocaat Yves Lemense. Journalist Dirk De Wilde is persoonlijk verschenen. Namens de journalist en namens Belga verscheen ook advocaat Geert Glas.

DE FEITEN

CMG verdeelt in België Citroën motorvoertuigen op grond van een concessieovereenkomst. In die overeenkomst is bepaald dat Citroën de concessieovereenkomst met “onmiddellijke ingang zonder rechterlijke tussenkomst en zonder ingebrekestelling” mag opzeggen ingeval van wederverkoop van een of meer nieuwe of minder dan drie maanden ingeschreven voertuigen aan een wederverkoper die geen lid is van het officiële Citroën distributienetwerk. Citroën heeft overeenkomstig dit uitdrukkelijk ontbindend beding de overeenkomst opgezegd omdat CMG voertuigen had verkocht aan de N.V. Interlease.

CMG heeft Citroën voor de rechtbank van koophandel gedaagd wegens onrechtmatige beëindiging van de concessieovereenkomst daar het uitdrukkelijk ontbindend beding volgens CMG strijdig is met het Europees recht, meer bepaald met de verordening nr.1400/2002.

Die verordening voorziet in een uitzondering op de vrije mededinging door een “groepsvrijstelling” voor overeenkomsten tussen leveranciers en distributeurs of verdelers van nieuwe motorvoertuigen (art. 2).

De verordening stelt dat de vrijstelling van toepassing is op voorwaarde dat in de overeenkomst is bepaald dat elk van de partijen het recht heeft de geschillen over hun contractuele verplichtingen aan een onafhankelijke deskundige, scheidsrechter of nationale rechter voor te leggen (art. 3, lid 6).

De rechtbank van koophandel heeft aan het Hof van Justitie een prejudiciële vraag gesteld. Moet artikel 3, lid 6 aldus worden uitgelegd in de zin dat de groepsvrijstelling niet van toepassing is wanneer de overeenkomst tussen leverancier en distributeur een uitdrukkelijk ontbindend beding bevat?

Het Hof van Justitie heeft op 18 januari 2007 geantwoord dat de verordening een dergelijk uitdrukkelijk ontbindend beding in de overeenkomst niet verbiedt. De geldigheid van een

dergelijk beding valt niet onder de Europese verordening maar alleen onder het nationale recht. De nationale rechter kan de redenen van de opzegging daadwerkelijk toetsen.

Het persbericht van Belga van 18 januari 2007 was onder de titel “Citröen mag verdelers verbieden te verkopen aan leasemaatschappijen” in volgende bewoordingen gesteld:” De Franse autobouwer Citroën mag zijn verdelers in België verbieden, nieuwe wagens te verkopen aan leasemaatschappijen, of aan andere wederverkopers die geen lid zijn van het officiële Citroën - distributienetwerk. Dit heeft het Hof van Justitie donderdagmorgen beslist, op prejudiciële vraag van een Belgische rechtbank...”.

In telefonische gesprekken, faxen en e-mails en ook bij brief, van 18 en 19 januari 2007 vragen de raadslieden van klagster aan Dirk De Wilde rechtzetting van het persbericht daar een eenvoudige lectuur van het arrest van het Hof van Justitie leert dat het zich niet heeft uitgesproken over het vermeende verbod van Citroën aan haar verdelers voertuigen te verkopen aan leasemaatschappijen. Het Europese Hof kon zich hierover ook niet uitspreken omdat deze vraag hem niet door de nationale rechter was voorgelegd.

Dirk De Wilde heeft in e-mails van 18-19 januari 2007 geantwoord dat hij na het lezen van het arrest en het persbericht van het Hof gekozen heeft erover te schrijven omwille van het aspect groepsvrijstelling. De ‘liberalisering’ van de autodistributie was een paar jaar geleden een belangrijk Europees dossier en het arrest gaat zijdelings in op de nieuwe regels. Het is dit aspect dat hem interessant leek, eerder dan het aspect ‘uitdrukkelijk ontbindend beding’. Dit is iets voor juristen en lijkt niet interessant voor een breed publiek. Wat voor dat publiek wel interessant is, volgens zijn journalistieke inschatting, is dat na de liberalisering nog altijd sterke beperkingen op de rechten van de concessiehouder mogelijk zijn. Hij weet ook wel dat dit niet de essentie is van de zaak en dat zijn artikel niet gaat over de essentie en het berokkent in die zin dan ook geen schade aan CMG.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

De raadslieden van klagster voeren aan dat zij als concessiehoudster van Citroën in een juridische strijd is verwickeld ten gevolge van de opzegging van de concessieovereenkomst op grond van de zogezegde verkoop van een wagen aan een leasemaatschappij, wat volgens Citroën in strijd is met de concessieovereenkomst.

Het persbericht bevat onjuiste informatie omdat daarin gesteld wordt dat het Hof van Justitie heeft beslist dat de Franse autobouwer Citroën zijn verdelers in België mag verbieden nieuwe wagens te verkopen aan leasemaatschappijen of aan andere wederverkopers die geen lid zijn van het officiële Citroën distributienetwerk. In werkelijkheid heeft het Hof zich daarover niet uitgesproken, daar aan het Hof enkel de vraag was gesteld of een uitdrukkelijk ontbindend beding in een concessieovereenkomst mogelijk was om van de groepsvrijstelling te kunnen genieten. Klagster voert verder aan dat zij door de foutieve berichtgeving schade heeft geleden.

Dirk De Wilde heeft geweigerd het foutieve persbericht recht te zetten. Daarentegen hebben verscheidene kranten, die het persbericht van Belga hadden overgenomen, nadien op vraag van de raadslieden van klagster wel een rechtzetting gepubliceerd.

Dirk De Wilde antwoordt dat de zaak van CMG - Citroën hem interessant leek wegens de zgn. groepsvrijstelling in de autodistributie die in 2002 door de Europese Commissie was herschreven. De prejudiciële vraag gaat wel over een specifiek juridisch aspect, maar de relevantie is breder zoals weergegeven in zijn tekst van 18 januari 2007. Het is onjuist dat hij geweigerd heeft een rechtzetting te publiceren. Hij heeft de inhoud van zijn artikel voorgelegd

aan de woordvoerder van het Hof en van de bevoegde eurocommissaris. Deze hebben bevestigd dat inderdaad kan gesteld worden dat Citroën aan haar dealers mag verbieden te verkopen aan leasemaatschappijen. Hij meent aan zijn plicht tot zorgvuldigheid te hebben voldaan. “Ik heb voor het schrijven van het artikel met geen van beide partijen contact genomen om de eenvoudige reden dat de zaak op zich mij niet interesseerde. Ik was enkel geïnteresseerd in de bredere lessen die uit de zaak kunnen getrokken worden”. Hij besluit dat de titel van het artikel volledig juist is, zoals ook de bewering in het stuk dat “die regels (de groepsvrijstelling) zo’n verbod niet verbieden is volledig juist. De inleiding waarin ik stel dat het Hof ‘beslist heeft’ dat Citroën zo’n verbod mag uitvaardigen, is een vereenvoudiging van de werkelijkheid. Die vereenvoudiging is journalistiek volledig verantwoord. En bovendien onvermijdelijk gezien de complexiteit van de regelgeving en van de rechtszaak in kwestie. Indien niet vereenvoudigend over een rechtszaak mag worden bericht, is juridische verslaggeving in de toekomst onmogelijk”.

Belga betoogt dat Dirk de Wilde het arrest correct heeft geïnterpreteerd. Het Hof heeft geantwoord dat het uitdrukkelijk ontbindend beding, zoals dat aan de orde in het hoofdgeding, binnen het uitzonderingsregime van de groepsvrijstelling valt en aldus op zich niet strijdig is met het Europees mededingingsrecht. Citroën heeft op grond van het uitdrukkelijk ontbindend beding het recht de overeenkomst op te zeggen bij ontdekking van de ongeautoriseerde wederverkoop.

Dirk De Wilde heeft dan ook exact in de titel van het artikel geschreven: “Citroën mag verdelers verbieden te verkopen aan leasemaatschappijen”.

In het ganse artikel staat nergens dat Citroën aan GMC mag verbieden door te verkopen aan leasemaatschappijen. De nationale rechter moet eerst nog oordelen conform het Belgische recht of Citroën wel een reden heeft om haar contract met CMG op te zeggen. Deze toets betreft de feitelijke invulling van het beding en niet zozeer de geldigheid van het beding. De stelling dat Citroën haar verdelers mag verbieden om haar wagens door te verkopen aan niet erkende maatschappijen is dan ook juist. Niet wordt ingezien op welke wijze Dirk De Wilde een fout zou hebben begaan door de publicatie van dit overigens correct artikel.

Evenmin moest dus ingegaan worden op de vraag een rechtzetting te verspreiden.

Overeenkomstig de deontologische regels heeft Dirk De Wilde de woordvoerder van het Hof van Justitie en het kabinet van de bevoegde eurocommissaris gecontacteerd om te vragen of zijn bericht wel degelijk strookte met de strekking en de inhoud van het arrest. Op die vraag is bevestigend geantwoord.

BESLISSING

Journalisten mogen in algemene vereenvoudigende bewoordingen schrijven om het publiek te informeren en moeten daarbij zorgvuldig te werk gaan. Zij mogen echter geen informatie, teksten of documenten verdraaien (Verklaring rechten en plichten van de journalist 24 november 1971, verklaring plichten 3).

Het persbericht dat stelt dat Citroën haar verdelers in België mag verbieden nieuwe wagens te verkopen aan leasemaatschappijen of aan andere wederverkopers die geen lid zijn van het officiële distributienetwerk is op zichzelf juist. Dat is veeleer gegrond op de verordening zelf, en niet op de beslissing van het Hof, zoals de journalist stelt. Maar die beslissing is wel een bevestigende interpretatie van de verordening.

Het persbericht van Belga is een vereenvoudiging waarbij de aandacht gaat naar de algemene draagwijdte en de gevolgen van de Europese regels en de concrete interpretatie ervan door het

Europees Hof van Justitie. Dergelijke wijze van berichtgeving maakt geen beroepsethische fout uit.

De klacht is ongegrond.

Brussel, 14 februari 2008